Европейски парламент
2024 – 2029

ПРИЕТИ ТЕКСТОВЕ

P10_TA(2025)0156

Доклади за Босна и Херцеговина за 2023 и 2024 г.

Резолюция на Европейския парламент от 9 юли 2025 г. относно докладите за 2023 и 2024 г. на Комисията относно Босна и Херцеговина (2025/2018(INI))

Европейският парламент,

— като взе предвид Общото рамково споразумение за мир в Босна и Херцеговина, парафирано в Дейтън на 21 ноември 1995 г. и подписано в Париж на 14 декември 1995 г. („Дейтънското мирно споразумение“),

— като взе предвид Споразумението за стабилизиране и асоцииране между Европейските общности и техните държави членки, от една страна, и Босна и Херцеговина[1], от друга страна, влязло в сила на 1 юни 2015 г.,

— като взе предвид кандидатурата на Босна и Херцеговина за членство в ЕС, подадена на 15 февруари 2016 г.,

— като взе предвид становището на Комисията от 29 май 2019 г. относно кандидатурата на Босна и Херцеговина за членство в Европейския съюз (COM(2019)0261),

— като взе предвид заключенията на Европейския съвет от 15 декември 2022 г. за предоставяне на Босна и Херцеговина на статут на страна кандидатка за членство в ЕС,

— като взе предвид заключенията на Европейския съвет от 22 март 2024 г. относно започването на преговори за присъединяване с Босна и Херцеговина,

---

1 ОВ L 164, 30.6.2015 г., стр. 2, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2015/997/oj.

— като взе предвид Регламент (ЕС) 2021/1529 на Европейския парламент и на Съвета от 15 септември 2021 г. за създаване на Инструмент за предприсъединителна помощ (ИПП III)[1],

— като взе предвид Регламент (ЕС) 2024/1449 на Европейския парламент и на Съвета от 14 май 2024 г. за създаване на Инструмента за реформи и растеж за Западните Балкани[2],

— като взе предвид заключенията на председателството от заседанието на Европейския съвет в Солун, проведено на 19 и 20 юни 2003 г.,

— като взе предвид декларациите от проведените в Брюксел срещи на високо равнище ЕС – Западни Балкани от 6 май 2020 г., 13 декември 2023 г. и от 18 декември 2024 г.,

— като взе предвид Берлинския процес, стартиран на 28 август 2014 г.,

— като взе предвид Решение (ЕС) 2021/1923 на Съвета от 4 ноември 2021 г. относно мярка за помощ по линия на Европейския механизъм за подкрепа на мира в подкрепа на изграждането на капацитет на Въоръжените сили на Босна и Херцеговина[3],

— като взе предвид Решение (ЕС) 2022/2353 на Съвета от 1 декември 2022 г. относно мярка за помощ по линия на Европейския механизъм за подкрепа на мира за укрепване на капацитета на Въоръжените сили на Босна и Херцеговина[4],

— като взе предвид съобщението на Комисията от 5 февруари 2020 г., озаглавено „Засилване на процеса на разширяване – надеждна перспектива за членство в ЕС за Западните Балкани“ (COM(2020)0057),

— като взе предвид съобщението на Комисията от 6 октомври 2020 г., озаглавено „Икономически и инвестиционен план за Западните Балкани“ (COM(2020)0641),

— като взе предвид съобщението на Комисията от 8 ноември 2023 г., озаглавено „Съобщение от 2023 г. относно политиката на ЕС за разширяване“ (COM(2023)0690), придружено от работния документ на службите на Комисията, озаглавен „Доклад за Босна и Херцеговина за 2023 г.“ (SWD(2023)0691),

---

1 ОВ L 330, 20.9.2021 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1529/oj.
2 ОВ L, 2024/1449, 24.5.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1449/oj.
3 ОВ L 391, 5.11.2021 г., стр. 45, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2021/1923/oj.
4 ОВ L 311, 2.12.2022 г., стр. 149, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2022/2353/oj.

— като взе предвид съобщението на Комисията от 8 ноември 2023 г., озаглавено „Нов план за растеж на Западните Балкани“ (COM(2023)0691),

— като взе предвид съобщението на Комисията от 12 март 2024 г., озаглавено „Доклад за напредъка на Босна и Херцеговина – март 2024 г.“ (COM(2024)0129),

— като взе предвид съобщението на Комисията от 20 март 2024 г. относно реформите и прегледите на политиките преди разширяването (COM(2024)0146),

— като взе предвид съобщението на Комисията от 30 октомври 2024 г., озаглавено „Съобщение от 2024 г. относно политиката на ЕС за разширяване“ (COM(2024)0690), придружено от работния документ на службите на Комисията, озаглавен „Доклад за Босна и Херцеговина за 2024 г.“ (SWD(2024)0691),

— като взе предвид прегледа и оценките на програмата за икономически реформи на Босна и Херцеговина, направени от Комисията на 31 май 2023 г. и 13 юни 2024 г.,

— като взе предвид петото заседание на Съвета за стабилизиране и асоцииране ЕС – Босна и Херцеговина от 19 юли 2023 г. и седмото заседание на Комитета за стабилизиране и асоцииране ЕС – Босна и Херцеговина от 19 септември 2024 г.,

— като взе предвид резултатите от третото, четвъртото, петото и шестото заседание на Парламентарния комитет по стабилизиране и асоцииране ЕС – Босна и Херцеговина, състояли се съответно на 30 и 31 октомври 2023 г., 13 и 14 март 2024 г., 30 октомври 2024 г. и 12 и 13 март 2025 г.,

— като взе предвид експертния доклад от 5 декември 2019 г. по въпроси, свързани с принципите на правовата държава в Босна и Херцеговина,

— като взе предвид политическото споразумение на Европейския съвет от 12 юни 2022 г. относно принципите за осигуряване на функциониращa Босна и Херцеговина, която да напредва по пътя към Европа,

— като взе предвид 63-ия, 64-ия, 65-ия и 66-ия доклад на върховния представител за прилагането на мирното споразумение за Босна и Херцеговина до генералния секретар на ООН съответно от 9 май 2023 г., 2 ноември 2023 г., 15 май 2024 г. и 1 ноември 2024 г.,

— като взе предвид Резолюция 2757 (2024) на Съвета за сигурност на ООН от 1 ноември 2024 г., с която се удължава мандатът на силите на ЕС в Босна и Херцеговина (EUFOR) до 2 ноември 2025 г.,

— като взе предвид Резолюция 78/282 на Общото събрание на ООН от 23 май 2024 г., в която 11 юли се определя за Международен ден за размисъл и възпоменание на геноцида през 1995 г. в Сребреница,

— като взе предвид Конвенцията на ООН за правата на детето (UNCRC), ратифицирана от Босна и Херцеговина на 6 март 1992 г., и трите факултативни протоколи към нея, а именно: факултативния протокол относно участието на деца във въоръжен конфликт, ратифициран на 10 октомври 2003 г.; факултативния протокол относно търговията с деца, детска проституция и детска порнография, ратифициран на 4 септември 2001 г., , и факултативния протокол относно процедурата за комуникация, ратифициран на 19 октомври 2018 г.,

— като взе предвид резолюциите на ЮНЕСКО относно правото на образование на майчиния език, Конвенцията на ЮНЕСКО от 17 октомври 2003 г. за опазване на нематериалното културно наследство, както и Конвенцията на ЮНЕСКО от 20 октомври 2005 г. за опазване и насърчаване на многообразието от форми на културно изразяване,

— като взе предвид предишните Конституцията на Босна и Херцеговина,

— като взе предвид изменения избирателен закон на Босна и Херцеговина, наложен от върховния представител за Босна и Херцеговина на 26 март 2024 г.,

— като взе предвид посещенията на заместник-председателя на Европейската комисия/върховен представител на Съюза по въпросите на външните работи и политиката на сигурност (ЗП/ВП) Кая Калас и на генералния секретар на НАТО Марк Рюте в Босна и Херцеговина през март и април 2025 г.,

— като взе предвид изказването на председателя на Европейския съвет Антонио Коща пред политическите лидери на Босна и Херцеговина през април 2025 г.,

— като взе предвид своята препоръка от 23 ноември 2022 г. до Съвета, Комисията и заместник-председателя на Комисията/върховен представител на Съюза по въпросите на външните работи и политиката на сигурност относно новата стратегия на ЕС за разширяване[1],

— като взе предвид своя доклад от 17 януари 2024 г., озаглавен „Ролята на превантивната дипломация за справяне със

[1] ОВ C 167, 11.5.2023 г., стр. 105.

замразените конфликти по света: пропусната възможност или възможност за промяна в бъдеще?“[1],

— като взе предвид предишните си резолюции относно Босна и Херцеговина,

— като взе предвид член 55 от своя Правилник за дейността,

— като взе предвид доклада на комисията по външни работи (A10-0108/2025),

А. като има предвид, че разширяването е един от най-ефективните инструменти на външната политика на ЕС и е геостратегическа инвестиция в мир, демокрация, стабилност, сигурност и благоденствие на европейския континент, и продължава да бъде от ключово значение, особено в контекста на бързи мащабни геополитически промени и нарастваща конкуренция с авторитарни режими;

Б. като има предвид, че всяка държава се оценява въз основа на собствените си заслуги при изпълнението на критериите от Копенхаген, включително пълното зачитане на демокрацията, върховенството на закона, правата на човека, основните ценности на ЕС, правата на малцинствата и свободата на медиите;

В. като има предвид, че ЕС остава основният политически и икономически партньор на държавите от Западните Балкани; като има предвид, че ЕС продължава да бъде най-големият търговски и инвестиционен партньор на Босна и Херцеговина, който съставлява по-голямата част от потоците на външната търговия и играе централна роля в нейния процес на икономическа интеграция;

Г. като има предвид, че Босна и Херцеговина е страна кандидатка и по-голямата част от нейните граждани се стремят ясно към евроатлантическа интеграция за устойчив мир, демокрация и благоденствие; като има предвид, че през 2025 г. се отбелязва 30-ата годишнина от Дейтънското мирно споразумение, което продължава да служи като основа на институционалната структура на Босна и Херцеговина и което беше замислено като гаранция за равноправието на неговите три съставни народа;

Д. като има предвид, че обществената подкрепа все още остава крехка поради посланията срещу ЕС, популяризирани от нелиберални участници от региона и извън него;

Е. като има предвид, че въпреки недостатъците си Дейтънското мирно споразумение поощряваше мира и последващата

---

[1] ОВ C, C/2024/5744, 17.10.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5744/oj.

стабилизация в Босна и Херцеговина чрез създаване на ключовите институции, които дадоха възможност на страната да постигне напредък по пътя към интеграция в ЕС и НАТО;

Ж. като има предвид, че 30 години след края на войната Босна и Херцеговина продължава да не функционира пълноценно и отново се намира в дълбока политическа криза и криза в областта на сигурността, с опити за отцепничество и висока степен на корупция;

З. като има предвид, че ЕС решително подкрепя териториалната цялост и суверенитета на Босна и Херцеговина и няма да приеме никакви опити за тяхното подкопаване; като има предвид, че съгласно становището, заявено в Стратегическия компас, подкрепата за суверенитета, единството и териториалната цялост на Босна и Херцеговина е от особена важност в интерес на сигурността и стабилността;

И. като има предвид, че президентът на Република Сръбска Милорад Додик и политици от Алианса на независимите социалдемократи (СНСД) започнаха противоконституционни действия за обезсилване на държавните закони в рамките на Република Сръбска и атакуваха ключови държавни институции, а именно Службата на върховния представител, Конституционния съд на Босна и Херцеговина и съдебната власт; като има предвид, че органите на Република Сръбска участваха в проведения на 8 юни 2024 г. в Белград „Общосръбско събрание“ под мотото „Един народ, едно събрание“, като има предвид, че започна процес на сформиране на ново мнозинство в подкрепа на ЕС;

Й. като има предвид, че EUFOR Althea е мисия на ЕС по линия на ОПСО, която помага на Босна и Херцеговина да поддържа стабилна и сигурна среда в страната, и подкрепя усилията на въоръжените сили за привеждане в съответствие със стандартите на НАТО, като същевременно служи като възпиращ фактор срещу всякакви чуждестранни заплахи;

К. като има предвид, че пътят на Босна и Херцеговина към ЕС все повече става обект на нападки от злонамерени чуждестранни участници, по-специално Руската федерация и Китайската народна република, които използват етническото разделение и институционалната нестабилност, за да възпрепятстват реформите, да подкопават конституционния ред и да подриват общественото доверие в ЕС; като има предвид, че контролираните от руската държава медии, включително „Спутник Сърбия“ и RT Balkan, продължават да развиват дейност в Босна и Херцеговина, и по-специално в образуванието Република Сръбска, като разпространяват дезинформация и прокремълски послания в нарушение на санкциите на ЕС срещу руските пропагандни издания;

Л. като има предвид, че Босна и Херцеговина е мултиетническа държава, на чиято територия от векове живеят различни религиозни и етнически групи, което показва, че народи с различни възгледи могат да съжителстват в среда на толерантност и взаимно уважение; като има предвид, че езиковото и културното многообразие е един от основните принципи на Европейския съюз, залегнал в членове 21 и 22 от Хартата на основните права;

М. като има предвид, че за общите избори през 2022 г. мисията за наблюдение на изборите на Бюрото за демократични институции и права на човека на Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа (ОССЕ/БДИПЧ) заключи, че изборният процес остава уязвим по отношение на външна намеса, включително злоупотреба с административни ресурси и пристрастно медийно отразяване, повлияно от подкрепяни от чужбина платформи, и призова за засилена защита срещу дезинформация, за прозрачност във финансирането на кампаниите и гаранции за журналистите и гражданското общество;

Ангажимент за присъединяване към ЕС

1. потвърждава своята подкрепа за присъединяване на Босна и Херцеговина към ЕС чрез основан на заслуги процес на базата на критериите от Копенхаген и на основата на единството, суверенитета, териториалната цялост и равенството между нейните граждани;

2. приветства решението на Европейския съвет да започне преговори за присъединяване с Босна и Херцеговина в условията на променената геополитическа реалност след агресивната война на Русия срещу Украйна; приветства приемането на някои ключови закони в навечерието на това решение, но изразява съжаление, че положителната динамика на реформите е в застой, и отбелязва неправилното изпълнение и прилагане на приетите закони; изразява съжаление, че законодателният процес е белязан от липса на прозрачност и ограничен достъп за ключовите заинтересовани страни; отбелязва неотдавнашното приемане на законите за граничния контрол и за защита на личните данни и призовава за тяхното цялостно изпълнение; призовава за подготовка за създаване на институционална и финансова основа за това разширяване, за да се гарантира устойчива интеграция в ЕС;

3. настоятелно призовава легитимните политически лидери на Босна и Херцеговина на всички равнища да предприемат всички съответни стъпки, посочени в препоръката на Комисията от 12 октомври 2022 г., при пълно спазване на подходящите демократични, прозрачни и приобщаващи процедури в рамките на компетентните институции с оглед на приемането на

преговорната рамка от Съвета, след като тези условия бъдат изпълнени, както и да постигнат 14-те ключови приоритета, определени от Комисията през 2019 г.; призовава всички политически участници да подкрепят единството, суверенитета и териториалната цялост на Босна и Херцеговина и да се въздържат от всякаква разединяваща реторика и действия, включително отцепническа реторика и действия, подбуждане към етническа, религиозна и расова нетърпимост, отричане на геноцида и възхвала на военни престъпления и на техните извършители;

4. подчертава, че процесът на присъединяване на Босна и Херцеговина към ЕС трябва да се основава на функциониращи демократични институции, принципите на правовата държава, борбата с корупцията и организираната престъпност, както и зачитане на основните права и недискриминация за всички граждани, включително съставните народи, независимо от тяхната етническа, религиозна или друга принадлежност;

5. решително осъжда многократното използване на подстрекателска реторика и приемането на отцепнически закони и политики от страна на Милорад Додик, президент на образуването Република Сръбска, партията „СНСД“ и Събранието на образуването Република Сръбска, включително честването на т.нар. „Ден на Република Сръбска“, както и на Деня на държавността на Република Сърбия; подчертава, че подобни действия подкопават конституционния ред, териториалната цялост и суверенитета на Босна и Херцеговина и са несъвместими с процеса на присъединяване към ЕС и подкопават Дейтънското мирно споразумение;

6. настоятелно призовава всички държави членки – и отправя призив за тяхното единство – както и Европейската служба за външна дейност (ЕСВД) и Комисията, да действат по-решително, за да отговорят на тези преки заплахи за европейската сигурност, и отново призовава за целенасочени санкции срещу всички дестабилизиращи участници, по-специално Милорад Додик, както и срещу други високопоставени представители на Република Сръбска и сръбски длъжностни лица, предоставящи политическа и материална подкрепа за сепаратистките политики; призовава всички държави членки да гарантират, че Съветът ще може да приема подобни санкции и да ги налага двустранно или съгласувано с други държави членки, ако тяхното приемане в рамките на Съвета не е възможно; осъжда ролята на унгарското правителство в блокирането на санкциите; подкрепя изявлението на генералния секретар на НАТО Марк Рюте от 10 март 2025 г. в Сараево и на ЗП/ВП Кая Калас от 8 април в Сараево и призовава за гарантиране на стабилността в страната; счита, че високопоставени длъжностни лица на ЕС не следва да работят с участници, които подкопават конституционния ред на Босна и Херцеговина, за да не бъде

накърнявано доверието в ЕС при подкрепата на държавните институции на Босна и Херцеговина, и приветства наложените от някои държави членки забрани за пътуване на високопоставени лица от Република Сръбска;

7. приема за сведение решението на съда на Босна и Херцеговина по делото на Милорад Додик от 26 февруари 2025 г. и е силно обезпокоен от ескалиращото напрежение и действията, които последният е предприел оттогава, включително безпрецедентни атаки срещу институции на Босна и Херцеговина и сплашване на опозицията в Република Сръбска; изразява съжаление относно подкрепата, оказвана на тези политики от руските и сръбските органи, и призовава всички вътрешни, регионални и международни участници да зачитат суверенитета и териториалната цялост на Босна и Херцеговина; призовава за международна изолация на Милорад Додик; осъжда неотдавнашното решение на правителството на Република Сръбска да обяви за persona non grata висш служител на германското външно министерство; отбелязва със загриженост, че Интерпол отказа да издаде Червена бюлетина за международна заповед, и призовава EUFOR да предоставя конкретна подкрепа на органите на Босна и Херцеговина за прекратяване на продължаващите усилия за подкопаване на правната и политическата стабилност на страната и да демонстрира ангажираността и способността на ЕС и EUFOR да поддържат мира, да гарантират върховенството на закона и да поддържат неприкосновеността на правните институции;

8. изразява съжаление, че политиката и действията на Милорад Додик, включително честите блокади на държавните органи и на процеса на вземане на решения на държавно равнище, както и изпразването от съдържание на институциите на Босна и Херцеговина, необходими за техническата работа по привеждането в съответствие с достиженията на правото на ЕС, са основен фактор за проблемния път на Босна и Херцеговина на присъединяване към ЕС, както и явно нарушение на политическото споразумение от 12 юни 2022 г.; приветства работата на компетентните институции на Босна и Херцеговина и ги призовава да спазват съответните процедури и да изпълняват и прилагат всички решения при пълно зачитане на принципите на правовата държава; настоятелно призовава всички политически участници, по-специално в Република Сръбска, да отхвърлят всички отцепнически стъпки, които подкопават единството, суверенитета, териториалната цялост и сигурността на страната; настоятелно призовава Народното събрание на Република Сръбска да гарантира, че в неговия Официален вестник са отразени решенията на Конституционния съд на Босна и Херцеговина относно законодателството на Република Сръбска, за което е установено, че подкопава конституционния ред в Босна и Херцеговина, и е било отменено;

9. настоятелно призовава Комисията, в тясно сътрудничество с държавите членки и международните партньори, включително Службата на върховния представител, Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа (ОССЕ) и Съвета на Европа, да направи инвентаризация на извлечените поуки през последните 15 години от европейската ангажираност в Босна и Херцеговина и съответно да преформулира стратегията си, с подновен акцент върху постигането на осезаем напредък и реформи, които ще ускорят пътя на страната към членство в ЕС, като по този начин потвърди непоколебимия ангажимент на Европейския съюз по отношение на пълната интеграция в Съюза на Босна и Херцеговина;

10. приветства официалното пълно привеждане на Босна и Херцеговина в съответствие с общата външна политика и политика на сигурност на ЕС, включително ограничителните мерки в отговор на агресивната война на Русия срещу Украйна, и настоятелно призовава за ефективното прилагане на тези мерки; приветства продължаващото участие на Босна и Херцеговина в мисиите и операциите на ЕС за управление на кризи; осъжда проруската позиция на ръководството на Република Сръбска и неговите чести срещи с Владимир Путин и други руски длъжностни лица; изразява сериозна загриженост относно рисковете за сигурността, породени от тези връзки; настоятелно призовава ЕС да разследва използването на Република Сръбска като вход за операциите на руското разузнаване и за хибридни атаки срещу държавите – членки на ЕС; призовава за подкрепа на Босна и Херцеговина в борбата с кампаниите за дезинформация с произход от Русия като част от съвместните усилия срещу хибридните заплахи; решително подкрепя трайните стремежи на Босна и Херцеговина към евроатлантическа интеграция и членство в НАТО и призовава всички политически участници да предприемат конкретни политически действия за тяхното постигане;

11. потвърждава отново своята подкрепа за Службата на върховния представител и операция EUFOR Althea за наблюдението на изпълнението на Дейтънското мирно споразумение в съответствие с техните мандати, основани на политически неутралитет и пълно зачитане на конституцията на Босна и Херцеговина, докато държавата не изпълни „програмата 5+2“ и не бъде прекратен международният надзор; приветства подновяването на мандата на операция EUFOR Althea; изразява съжаление, че Босна и Херцеговина все още е силно зависима от мандата на Службата на върховния представител и от присъствието на EUFOR Althea, но признава и цени тази институция като ключова за гарантиране не само на мира, но и на самото функциониране на страната;

12. припомня, че операция EUFOR Althea играе ключова роля за опазването на сигурността, териториалната цялост,

стабилността, суверенитета и политическата независимост на Босна и Херцеговина, като същевременно гарантира, че местните заинтересовани страни действат в съответствие с тези основни принципи, посочени в Дейтънското мирно споразумение и резолюциите на Съвета за сигурност на ООН; настоятелно призовава EUFOR да оповестяват недвусмислено този мандат пред гражданите на Босна и Херцеговина като мярка за изграждане на доверие;

13. приветства също така решението на Съвета относно мярка за помощ в полза на Въоръжените сили на Босна и Херцеговина (AFBiH) по линия на Европейския механизъм за мир на стойност 10 милиона евро и подписването на договор за сътрудничество и обучение за 2023 г. между AFBiH и EUFOR; призовава Съвета и ЗП/ВП да предоставят възможност на всички заинтересовани държави членки да участват в мисиите на ЕС за поддържане на мира като операция EUFOR Althea в Босна и Херцеговина; призовава органите на Босна и Херцеговина, НАТО и EUFOR Althea да започнат процес на реформи на въоръжените сили на Босна и Херцеговина;

14. продължава да бъде загрижен поради злонамерената външна намеса и кампаниите за дезинформация от страна на чуждестранни участници в Босна и Херцеговина, по-специално Русия и Китай, както и от предаването им чрез местните медии и политически структури, по-специално от страна на Република Сръбска; изразява дълбока загриженост във връзка с подкрепата на Кремъл за сепаратистката реторика, опитите за делегитимиране на държавните институции и намесата в съдебни и изборни въпроси; изтъква неотдавнашните усилия на Русия в Съвета за сигурност на ООН да защити противоконституционните действия на органите на Република Сръбска;

15. призовава за по-нататъшни стъпки, наред с другото, за привеждане на законодателството на Босна и Херцеговина в съответствие с достиженията на правото на ЕС, както и за подкрепа от ЕС за ефективно противодействие на злонамерената външна намеса и кампаниите за дезинформация; призовава ЕСВД и Делегацията на ЕС в Босна и Херцеговина да увеличат усилията си за популяризиране на ползите от по-тясната интеграция и да инвестират в комуникационни кампании за борба срещу антидемократични наративи и други форми на чуждестранно влияние;

16. изразява съжаление относно участието на органите на Република Сръбска в „Общосръбското събрание“, проведено на 8 юни 2024 г. в Белград под мотото „Един народ, едно събрание“, и отхвърля декларацията от него, с която се подкопава суверенитетът на Босна и Херцеговина и на други държави от Западните Балкани и която не спомага за поощряването на

добросъседски отношения; осъжда намесата на сръбския президент Александър Вучич в работите на Босна и Херцеговина, включително чрез изразяване на подкрепа за незаконните действия на Милорад Додик и организиране на подкрепеното от Русия „Общосръбско събрание“, което подкопава суверенитета и териториалната цялост на Босна и Херцеговина;

17. осъжда увеличаващото се злонамерено влияние на Иран в страната и в Западните Балкани, което представлява заплаха за сигурността на ЕС и неговите държави членки;

18. приветства подновения и траен ангажимент на Босна и Херцеговина в Парламентарния комитет по стабилизиране и асоцииране ЕС – Босна и Херцеговина в изпълнение на един от 14-те ключови приоритета, определени от Комисията;

19. настоятелно призовава органите на Босна и Херцеговина да реформират механизма за координация по въпросите, свързани с ЕС, който се оказа неефективен и неефикасен за решаването на задачите, свързани с интеграцията в ЕС; призовава органите да представят национална програма за приемане на достиженията на правото на ЕС в съответствие с коментарите на Комисията и да гарантират координирано привеждане в съответствие с достиженията на правото на ЕС в цялата държава; изтъква необходимостта от създаване на оперативна преговорна структура след решението на Европейския съвет за започване на преговори за присъединяване, включително от определяне на преговорен екип и главен преговарящ, който има пълни правомощия да представлява позицията на държавата;

Демокрация и принципи на правовата държава

20. изразява съжаление относно факта, че политическите участници все още не са осъществили необходимите промени в конституцията и избирателния закон, за да ги приведат в съответствие с Европейската конвенция за правата на човека и да изпълнят съответните решения на Конституционния съд на Босна и Херцеговина и на Европейския съд по правата на човека, за да се премахнат всички форми на неравенство и дискриминация в изборния процес и да се гарантира недискриминация, защита на основните права и равенство за всички граждани на Босна и Херцеговина, така че те да „преминат от Дейтън към Брюксел“; отново заявява, че неизпълнението на тези решения е несъвместимо с ценностите на ЕС и интеграцията на Босна и Херцеговина в ЕС; подчертава необходимостта всички процеси на конституционна и избирателна реформа да бъдат приобщаващи, основани на всеобхватни консултации с гражданите, гражданското общество и независими експерти и всички съответни заинтересовани страни в държавата, както и в съответствие с европейските стандарти и принципи; отново заявява, че никоя изборна

реформа не бива да задълбочава или „циментира“ етническото разделение;

21. изразява съжаление, че органите на Босна и Херцеговина не успяха да обединят обществото или да създадат справедлива и функционираща система в страната, а по-скоро до голяма степен допринесоха за задълбочаване на разделението; призовава ЕС и държавите членки да започнат прозрачен и приобщаващ процес на реформи, който ще способства за устойчиво преобразуване на Дейтънското мирно споразумение в конституция, изцяло в съответствие с европейските стандарти и принципи, с цел да се гарантира функционираща, отчетна, представителна и всеобщо легитимна система на управление, за да се преодолее етно-националистическото разделение и да се постигне устойчив напредък по пътя към ЕС;

22. отбелязва промените, направени в избирателния закон от върховния представител през март 2024 г., с които бяха въведени важни стандарти за почтеност и мерки за изграждане на доверие, с цел да се възстанови доверието на избирателите в изборния процес като цяло; призовава Парламентарната асамблея на Босна и Херцеговина спешно да разгледа всички неизпълнени препоръки на ОССЕ/БДИПЧ, на Венецианската комисия и на Групата държави срещу корупцията (GRECO), особено по въпроси, свързани с изборната администрация, провеждането на проучвания и преброяване, провеждането на кампании и финансирането на кампании, изричната забрана за непряко купуване на гласове, разрешаването на спорове във връзка с изборите, борбата с дезинформацията и външната намеса, засилването на защитата на журналистите и санкционирането на злоупотребата с административни ресурси;

23. приветства факта, че местните избори от 6 октомври 2024 г. бяха проведени в условия на конкуренция и ефективно ръководство; изразява съжаление, че те бяха проведени в среда, в която липсва социално и политическо сближаване;

24. решително осъжда действията на Република Сръбска, които подкопават конституционния ред на Босна и Херцеговина и правомощията на държавните органи, както и нейния обструкционизъм спрямо Конституционния съд на Босна и Херцеговина; осъжда всички незаконни действия, които противоречат на конституционната рамка, и призовава всички политически участници в Босна и Херцеговина да следват проевропейски подход;

25. отбелязва ограничения напредък на реформите на съдебната система в Босна и Херцеговина, особено по отношение на независимостта, професионализма, ефикасността и отчетността на съдебната система; призовава за спешни мерки за ускоряване на реформите в тези области, за да се гарантира пълно

привеждане в съответствие със стандартите на ЕС и укрепване на капацитета на съдебната система за ефективно раздаване на правосъдие и поддържане на принципите на правовата държава;

26. остава сериозно загрижен относно корупцията, по-специално корупцията по високите етажи на властта, в Босна и Херцеговина, която е структурен проблем, дълбоко вкоренен в изключително сложната система на управление на страната, и настоятелно призовава съответните органи да заемат по-решителна, координирана, прозрачна и проактивна позиция в борбата с нея, включително чрез подобряване на законодателството за борба с корупцията в пълно съответствие с международните стандарти и препоръки и гарантиране на ефективното прилагане на законите, като например тези за предотвратяване на конфликти на интереси и защита на лицата, сигнализиращи за нередности; насърчава Босна и Херцеговина да участва в структурирано сътрудничество и обмен на най-добри практики с държавите членки; приветства Стратегията за борба с корупцията за периода 2024 – 2028 г. и приемането на плана за действие за нейното изпълнение, както и продължаващите усилия за международно сътрудничество;

27. изразява съжаление, че законите за обществените поръчки, конфликтите на интереси и Висшия съдебен съвет все още не са в съответствие с европейските стандарти, и настоятелно призовава за приемането на нов закон за Висшия съдебен и прокурорски съвет в съответствие с препоръките на Венецианската комисия; призовава за създаването на независимо функциониращ отдел „Декларации за имуществения състояние“ в рамките на Висшия съдебен и прокурорски съвет и се застъпва за безпристрастно и ефективно наказателно преследване на случаите на корупция по високите етажи на властта;

28. подчертава необходимостта от укрепване на системата за управление на конфликти на интереси сред лицата, заемащи висши ръководни длъжности, по-специално като се гарантира, че декларациите за липса на конфликт на интереси подлежат на редовна и щателна проверка; подчертава, че за всички лица, заемащи висши ръководни длъжности, независимо дали са избрани или назначени, следва да се прилагат единни задължения за оповестяване на информация и че всички такива декларации следва систематично да се оповестяват публично и да бъдат леснодостъпни онлайн в интерес на прозрачността и публичната отчетност;

29. настоятелно призовава Босна и Херцеговина да засили борбата срещу организираната престъпност; изразява дълбока загриженост във връзка с уязвимостта спрямо престъпното проникване в политическите, правните и икономическите системи; приветства органите на Босна и Херцеговина за

подписването на 24 октомври 2024 г. на споразумение за сътрудничество с Евроюст за повишаване на ефикасността на разследванията и наказателното преследване в областта на организираната престъпност, тероризма, трафика на хора, киберпрестъпността и други престъпни дейности;

30. подчертава, че сътрудничеството с ЕС в борбата с трафика на наркотици трябва да се подобри; призовава Босна и Херцеговина да назначи съответен представител като част от своето сътрудничество с Агенцията на Европейския съюз по наркотиците (EUDA);

31. приветства новия Закон за борба с изпирането на пари и финансирането на тероризма и настоятелно призовава Босна и Херцеговина да засили мерките в тази област, включително приемането на необходимите подзаконови актове за ефективното прилагане на закона, като се обърне специално внимание на ефективното прилагане и наблюдение; подчертава по-специално необходимостта от пълно привеждане на законодателството за борба с тероризма в съответствие с достиженията на правото на ЕС и с международното право; призовава за определяне на по-строги санкции за свързани с тероризъм престъпления;

32. приветства приемането на Закона на Босна и Херцеговина за граничния контрол, имащ за цел подобряване на съответствието с европейските стандарти, и призовава за пълно привеждане в съответствие с визовата политика на ЕС като част от контролирана миграционна политика; подчертава, че Босна и Херцеговина трябва да поддържа сигурността по своите граници и да си сътрудничи с Frontex и съседните държави за предотвратяване на незаконната миграция, като същевременно гарантира достатъчен достъп до процедури за предоставяне на убежище за лицата, които отговарят на условията за международна закрила;

33. подчертава необходимостта да се гарантира, че назначаването на висши полицейски служители, по-специално в гранична полиция и Държавната агенция за разследване и закрила (SIPA), е основано на качества и се извършва чрез открити, стандартизирани и прозрачни процедури за подбор;

34. припомня необходимостта от професионална и деполитизирана държавна служба; приветства стъпките, предприети в реформата на публичната администрация; призовава за намаляване на административната тежест в публичната администрация; призовава органите на Босна и Херцеговина да подобрят способността на публичните органи да реагират на исканията за информация;

Основни свободи и права на човека

35. решително осъжда дискриминацията, насилието и изказванията, проповядващи вражда и омраза, срещу всички малцинства; призовава за ефективното наказателно преследване на такива инциденти; настоятелно призовава Босна и Херцеговина да насърчава и защитава правата на човека, недискриминацията и защитата на всички малцинства; призовава за по-добро прилагане на механизмите за борба с дискриминацията в Босна и Херцеговина, със специален фокус върху борбата с нетолерантността, словото на омразата и всички форми на неравенство; призовава органите да подобрят достъпа до социални, жилищни, образователни и здравни услуги за всички малцинства и уязвими групи; подчертава важността на защитата на културното и езиковото изразяване на всички малцинства в Босна и Херцеговина;

36. изразява дълбока загриженост във връзка с рязкото увеличаване на насилието – включително нововъзникващите форми на цифрово насилие – срещу жени, деца, възрастни хора и други уязвими групи, включително общността на ЛГБТИК лицата; настоятелно призовава органите на Босна и Херцеговина да приведат своите политики, законодателство и практики в областта на борбата със сексуалното и цифровото насилие срещу жени и момичета в съответствие със стандартите на Съвета на Европа, по-специално с Конвенцията от Истанбул, съответната съдебна практика на ЕСПЧ и достиженията на правото на ЕС; призовава за целенасочена подкрепа за ключовите институции за обучение на специалисти, които да предоставят ефективна подкрепа на жертвите, и за по-голяма обществена осведоменост и институционален капацитет за предотвратяване и противодействие на всички форми на основано на пола насилие; подчертава ключовата роля на женските организации за достигане до най-уязвимите; призовава Босна и Херцеговина да създаде официална централизирана система за събиране на данни относно убийствата на жени; приветства решението на правителството на Федерация Босна и Херцеговина от 9 април 2025 г. да включи убийствата на жени в наказателния кодекс и призовава парламента спешно да одобри този нов закон;

37. изразява съжаление, че до момента липсва финансиране и наблюдение на плана за действие относно равенството между половете за периода 2023 – 2027 г.; призовава за увеличаване на публичното и политическото участие на жените в Босна и Херцеговина; признава допълнителните пречки и дискриминация, пред които са изправени жените от етническите малцинства, особено по отношение на достъпа до услуги;

38. осъжда приемането от страна на Република Сръбска на законодателни изменения, които премахнаха половата идентичност като защитена характеристика, и тези, които вече не гарантират защита на децата с различна сексуална ориентация и полова идентичност;

39. призовава съответните органи на Босна и Херцеговина да разработят и приемат незавършения национален план за действие относно защитата на правата на детето; подчертава, че бедността и социалното изключване засягат висок процент от децата в страната, особено децата от уязвимите групи, включително ромските деца, децата с увреждания, децата в конфликт със закона и мигриращите деца; припомня, че Босна и Херцеговина трябва да спазва своите международни ангажименти, така че нито едно дете да не бъде пренебрегнато;

40. подчертава значението на приобщаващото и качествено образование, включително правото на образование на майчиния език, и наред с другото, значението на систематичната реформа на разединяващите учебни програми, които сериозно възпрепятстват вътрешната мобилност и ограничават уменията за критично мислене; отново призовава за прекратяване на практиката на сегрегация на системата „две училища под един покрив“, която възпрепятства социалното приобщаване и равните възможности, и подчертава необходимостта да се подкрепя помирението и интеграцията и да се защитава правото на всяка национална общност, включително малцинствата, на своя култура и идентичност; призовава за приемане на обща учебна програма в учебниците по история, основана на установените от съда факти, свързани с войната, като средство за избягване на историческия ревизионизъм и приканва ЕС да подкрепи тази инициатива;

41. призовава институциите на Босна и Херцеговина, както беше препоръчано от омбудсмана по правата на човека на Босна и Херцеговина, да приемат законодателство, за да гарантират ефективното и равноправно използване на трите официални езика на страната, а именно хърватски, босненски и сръбски, както и на латиницата и кирилицата, във външната комуникация с гражданите; подчертава, че нарушаването на правото на еднакво използване на езика и азбуката нарушава Конституцията на Босна и Херцеговина, член 2 от Международния пакт за граждански и политически права и член 14 от Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи;

42. призовава Босна и Херцеговина да гарантира свободата на събранията, сдруженията и свободата на изразяване, като даде възможност за включване на гражданското общество в изготвянето на политиките; призовава органите да гарантират процес на съдържателни, систематични и приобщаващи публични консултации; осъжда повторното въвеждане от страна на Република Сръбска на закон за „чуждестранните агенти“ в руски стил и настоятелно призовава органите да го отменят; осъжда използването от страна на органите на Република Сръбска на законите за криминализиране на клеветата като инструмент за задушаване на свободата на изразяване на мнение

и призовава за възстановяване на криминализирането на клеветата единствено в областта на гражданското право, за да се предотврати злоупотребата с нея при ограничаването на свободата на изразяване на мнение; призовава Комисията да обвърже със строги условия отмяната на тези закони;

43. насърчава Съвета на министрите на Босна и Херцеговина да приеме Стратегията за създаване на благоприятна среда за гражданското общество, като гарантира, че тя е недвусмислено насочена към подобряване на законодателната рамка и осигуряване на по-съществено и прозрачно финансиране за организациите на гражданското общество; призовава за по-голяма закрила на защитниците на правата на човека в Босна и Херцеговина, включително жените активисти, журналистите и НПО;

44. подчертава ключовото значение на независимите медии и на спазването на стандартите за свобода на изразяването; призовава Босна и Херцеговина да гарантира финансовата устойчивост – като подчертава налагащата спешни мерки финансова криза на националния обществен радио- и телевизионен оператор BHRT – и политическата независимост на обществените радио- и телевизионни оператори и Агенцията за регулиране на съобщенията на Босна и Херцеговина; призовава Босна и Херцеговина да приеме законодателство относно прозрачността на собствеността върху медиите и публичното финансиране на медиите; настоятелно призовава държавата да ускори приемането на Закона за електронните комуникации в съответствие с Акта за цифровите услуги[1] и с новия Европейски акт за свободата на медиите[2]; призовава за гарантиране на плурализъм в обществените медии на цялата територия на Босна и Херцеговина, включително равно представителство на всички малцинства; отбелязва назначаването на Съвета на обществения радио- и телевизионен оператор във Федерация Босна и Херцеговина след 12 години блокиране и го призовава да гарантира безпристрастна и обективна информация;

45. изразява силна загриженост във връзка с руската пропаганда в обществения радио- и телевизионен оператор на Република Сръбска и изразява съжаление във връзка с излъчването на

---

1 Регламент (ЕС) 2022/2065 на Европейския парламент и на Съвета от 19 октомври 2022 г. относно единния пазар на цифрови услуги и за изменение на Директива 2000/31/ЕО (Акт за цифровите услуги) (ОВ L 277, 27.10.2022 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2065/oj).

2 Регламент (ЕС) 2024/1083 на Европейския парламент и на Съвета от 11 април 2024 г. за създаване на обща рамка за медийните услуги на вътрешния пазар и за изменение на Директива 2010/13/ЕС (Европейски акт за свободата на медиите) (ОВ L, 2024/1083, 17.4.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1083/oj).

канала RT (предишен „Russia Today“) в нарушение на санкциите на ЕС;

46. осъжда политическия натиск, нападенията, сплашването, заплахите, унизителните забележки и стратегическите съдебни производства, насочени срещу публично участие (SLAPPs) срещу журналисти и работещи в медиите, особено от страна на високопоставени политици или техните приближени организации и от участници под чуждестранно влияние; изразява съжаление относно липсата на напредък в гарантирането на свободата на изразяване и в изменението на наказателното право с цел засилване на защитата на журналистите от заплахи и нападения в съответствие с изискванията на ЕС и призовава органите да приемат закони, които ефективно да защитават журналистите, НПО, защитниците на правата на човека, активистите в областта на околната среда и други заинтересовани страни срещу стратегически съдебни производства, насочени срещу публично участие; подчертава важността на това да се осигурят подходящи последващи съдебни действия в случаите на заплахи и насилие срещу журналисти;

47. настоятелно призовава Босна и Херцеговина да гарантира и ефективно да прилага съответните закони относно общите права на човека; настоятелно призовава Босна и Херцеговина да преследва престъпления, основани на дискриминация;

48. припомня необходимостта от справедливо и основано на солидарност управление на миграцията и убежището, което да съчетава зачитането на правата на човека с ефективен граничен контрол; призовава ЕС да помогне на Босна и Херцеговина да поеме пълна отговорност за управлението на приемните центрове, които често са на границата на ЕС, за да осигури удовлетворителни условия за приемане, и да гарантира достъп до ефективни и осъществими процедури за предоставяне на убежище при пълно зачитане на международното право и правата на човека; изразява загриженост във връзка с докладите за неудовлетворителните условия на приемане във финансирания от ЕС център в Липа; подчертава необходимостта от повишаване на прозрачността и демократичния контрол при разпределянето и усвояването на средствата от ЕС в областта на миграцията; приветства актуализираното споразумение за статута на Босна и Херцеговина с Frontex и призовава за бързото му подписване; припомня, че всяко евентуално споразумение с тази агенция следва изцяло да зачита основните права и международните стандарти; настоятелно призовава Босна и Херцеговина да увеличи усилията си за борба с трансграничната престъпност, особено трафика на хора;

Помирение, регионално сътрудничество и добросъседски отношения

49. припомня, че добросъседските отношения и регионалното сътрудничество са съществени елементи от процеса на разширяване на ЕС;

50. подчертава значението на помирението в Босна и Херцеговина и настоятелно призовава всички органи активно да насърчават и гарантират достъп до истината, до правосъдие и приобщаващи средства за правна защита, включително приемането на закон на държавно равнище за определяне на минимални права за жертвите на войната в цялата страна и насърчаването на култура на памет за жените; признава, че отчетността, както и взаимното уважение между отделните лица и общностите и насърчаването на взаимното разбирателство, особено сред младите хора, могат да окажат положително въздействие върху помирението; настоятелно призовава органите на Босна и Херцеговина да приемат национална стратегия за правосъдие в условията на преход; призовава за допълнителни усилия за справяне с въпроса за изчезналите лица; настоятелно призовава Комисията да положи допълнителни усилия за насърчаване, подкрепа и улесняване на процесите на помирение в Босна и Херцеговина;

51. призовава органите на Босна и Херцеговина да ускорят наказателното преследване на военните престъпления в съответствие с преразгледаната държавна стратегия за наказателно преследване на военни престъпления; изтъква значението на засиленото регионално сътрудничество чрез екстрадиция на заподозрени лица, както и сътрудничеството между съдебните органи и обмена на информация във всички съответни формални аспекти, насочен към наказателното преследване; насърчава органите на Босна и Херцеговина да хармонизират своето законодателство, за да се гарантира, че всички жертви на военни престъпления имат равен достъп до права и защита;

52. признава изключително важната роля, която играе Международната комисия за изчезнали лица (ICMP), включително чрез осигуряване на институционалния капацитет, подкрепа за семействата и предоставяне на доказателства на съдилищата; настоятелно призовава ЕС да гарантира, че ICMP има достъп до достатъчно финансиране, за да продължи дейностите си;

53. отново призовава за прилагане на допълнителни мерки и конкретни програми по отношение на устойчивото завръщане на бежанците и вътрешно разселените лица, достъпа до здравеопазване и заетост, социална закрила и образование, както и за пълно зачитане на всички техни права на обезщетение за неподлежаща на връщане собственост;

54. изразява съжаление относно всички форми на исторически ревизионизъм, отричане на геноцид, иредентизъм, възхваляване

на военни престъпления и престъпници и оспорване на факти или на независимостта и безпристрастността на международните и националните трибунали, особено от страна на политическите лидери;

55. изразява загриженост относно приемането на „Декларацията за защита на националните и политическите права и общото бъдеще на сръбския народ“, която е в нарушение на редица аспекти на Дейтънското мирно споразумение и подкопава суверенитета, териториалната цялост и единството на Босна и Херцеговина; отбелязва, че идеите за Сръбски свят са несъвместими със стремежите за присъединяване към ЕС; призовава Сърбия да бъде се ангажира конструктивно със стабилността и териториалната цялост на Босна и Херцеговина и активно да подкрепя пътя на присъединяване на Босна и Херцеговина;

56. подчертава значението на превантивната дипломация в Босна и Херцеговина; призовава ЕСВД да укрепи развитието на умения сред своите служители, за да се подобри разбирането на ЕС за местния исторически, културен и религиозен контекст, както се подчертава в доклада относно ролята на превантивната дипломация, приет от Парламента през януари 2024 г.;

57. приветства решението на Общото събрание на ООН 11 юли да се определи за Международен ден за размисъл и възпоменание на геноцида през 1995 г. в Сребреница; призовава органите да гарантират сигурността на Мемориалния център Сребреница – Поточари; подчертава, че мемориалният център трябваше да бъде временно затворен поради съображения за сигурност;

58. подчертава, че регионалното сътрудничество чрез общия регионален пазар е от полза за насърчаване на икономическия растеж; призовава Босна и Херцеговина бързо да ратифицира всички регионални споразумения за мобилност в рамките на Берлинския процес и да засили допълнително икономическото сътрудничество чрез този пазар, в съответствие с целите за разширяване на ЕС;

Социално-икономически реформи

59. приветства Плана за растеж за Западните Балкани, който включва Инструмента за реформи и растеж за Западните Балкани и в който се предвижда индикативно разпределение на средства в размер на над 1 милиард евро за Босна и Херцеговина; приветства приемането на проект на програма за реформи от Съвета на министрите на Босна и Херцеговина; призовава компетентните органи на Босна и Херцеговина да гарантират бързото приемане на своята програма за реформи без по-нататъшно забавяне, за да се избегне разпределянето на заделените за нея финансови средства между другите държави

от Западните Балкани, и да създадат стабилен механизъм за прозрачен, приобщаващ и навременен мониторинг на нейното изпълнение; подчертава необходимостта да се даде приоритет на ключови области като публичната администрация, принципите на правовата държава, борбата с корупцията, декарбонизацията, цифровизацията, свързаността и развитието на човешкия капитал, като същевременно се вземат предвид и социалните предизвикателства; счита, че приемането на възможностите на Плана за растеж допълнително ще подобри икономиката на Босна и Херцеговина; призовава Комисията да проучи начини за сътрудничество с желаещите и ангажирани регионални органи, като използва по-гъвкаво Инструмента за реформи и растеж;

60. припомня, че финансирането от ЕС за проекти в Република Сръбска следва да остане замразено до обръщането на тенденцията за отстъпление от демократичните принципи и ценности от страна на Република Сръбска и до пълното привеждане в съответствие с ОВППС;

61. насърчава Босна и Херцеговина да използва по най-добрия начин цялата финансова подкрепа на ЕС; призовава Комисията да продължи да предоставя финансова и техническа помощ за интеграцията на Босна и Херцеговина в ЕС на базата на ясно определени условия и стриктно наблюдение на изразходването и резултатите, в съответствие с целите на ЕС за ефективно и подлежащо на отчетност управление на бюджета; счита, че средствата от ЕС следва да подкрепят по-добре демократичните реформи в държавата; в този контекст призовава съответното финансиране от ЕС да бъде препрограмирано, за да се пренасочат повече средства към подкрепа на техническата помощ за усвояване на средствата, реформите в съдебната система и мерките за борба с корупцията; освен това призовава ЕС и държавите от Западните Балкани да създадат рамка за плодотворно сътрудничество с Европейската прокуратура, за да се гарантира, че Европейската прокуратура може ефективно да упражнява своите правомощия в присъединяващите се държави; насърчава Босна и Херцеговина бързо да сключи двустранни работни споразумения с Европейската прокуратура;

62. изразява съжаление, че устойчивото подобрение и напредък в тази област се възпрепятстват и от структурата на управление и липсата на национални стратегии във всички райони и на всички равнища; призовава за бързо назначаване на координатор по ИПП III и призовава за по-добро усвояване на средствата по ИПП III в Босна и Херцеговина, включително на местно и регионално равнище; призовава за укрепване на капацитета на местните и регионалните органи за изпълнение на социално-икономически реформи и за управление на проекти, съфинансирани със средства от ЕС, за да се повиши усвояването и да се намалят регионалните неравенства;

63. настоятелно призовава Босна и Херцеговина да даде приоритет на мерките, насочени към подобряване на конкурентоспособността и бизнес средата, като същевременно подобри икономическото и социалното сближаване, включително напредъка към Европейския стълб на социалните права, стимулира икономическата диверсификация, насърчава цифровия и екологичния преход, предприеме мерки срещу неформалната икономика и действия за борба с безработицата;

64. изразява загриженост относно изключително неблагоприятните демократични тенденции в страната, породени по-специално от големия брой напускащи млади хора, и подчертава значението на спешното приемане на допълнителни мерки за справяне с това предизвикателство; призовава да се постави акцент върху младежта като движеща сила за интеграцията в ЕС в страната; призовава Босна и Херцеговина да финализира и да приеме гаранцията за младежта, за да се подобри достъпът до заетост, образование, обучение и чиракуване за младите хора, да се преодолее високата младежка безработица и несъответствията между търсените и предлаганите умения, както и да се насърчи социалното приобщаване;

65. насърчава институциите на ЕС да работят с гражданското общество и експертите, за да разработят начини за постигане на гъвкаво и преносимо здравеопазване и социална закрила, така че да се гарантира равенство и мобилност в рамките на Босна и Херцеговина;

66. приветства призивите за бързо интегриране на всички Западни Балкани в цифровия единен пазар на ЕС преди действителното членство в ЕС, което би било от съществена полза за създаването на безопасна цифрова среда;

Енергетика, околна среда, биологично разнообразие, устойчиво развитие и свързаност

67. насърчава Босна и Херцеговина да ускори диверсификацията на енергийните източници, по-специално по отношение на прекратяването на зависимостта ѝ от газ от Русия; настоятелно призовава Босна и Херцеговина да повиши енергийната сигурност и ефективност чрез укрепване на своите електропреносни и електроразпределителни мрежи, като се свърже с европейския пазар и премине към възобновяеми енергийни източници, по-специално слънчева и вятърна енергия и същевременно гарантира съдържателни обществени консултации и ефективни екологични предпазни мерки;

68. настоятелно призовава Босна и Херцеговина да приеме своя силно закъснял национален план в областта на енергетиката и климата и да приложи стратегии за опазване на околната среда в цялата страна, включително чрез законова защита на

кандидатите за защитени зони по мрежата „Емералд“, за да подобри адекватността на своята мрежа „Емералд“ и да гарантира пълното прилагане на директивата за местообитанията[1], директивата за птиците[2] и рамковата директива за водите[3], като същевременно подобри качеството и прозрачността на инвестициите в областта на околната среда; отново изтъква необходимостта от ефективно опазване и подобряване на качеството на въздуха и водите, както и необходимостта от ефективни, пропорционални и възпиращи санкции за нарушения на законодателството в областта на околната среда; отбелязва, че степента на напредък в областта на опазването на околната среда и климата, както и на привеждането в съответствие със стандартите на ЕС остава ниска, и поради това настоятелно призовава органите на Босна и Херцеговина да гарантират по-голямо съответствие със стандартите и целите на политиката на ЕС в областта на опазването на климата и енергетиката в съответствие със Зелената програма до 2020 г. и Парижкото споразумение;

69. призовава органите на Босна и Херцеговина да намалят трансграничното замърсяване на въздуха, особено в случая на петролната рафинерия „Bosanski Brod“; припомня, че Босна и Херцеговина е страна по Конвенцията за оценка на въздействието върху околната среда в трансграничен контекст (Еспо, 1991 г.) и е обвързана със съответните задължения;

70. подчертава необходимостта от подобряване на предварителните всеобхватни стратегически екологични оценки с пълноценното участие на местните общности, организациите на гражданското общество и независими експерти; подчертава необходимостта от по-голяма прозрачност на процедурите за инфраструктурни проекти в чувствителни за околната среда сектори; подчертава важността на по-пълноценното включване на екологичните аспекти във всички секторни политики;

71. настоятелно призовава страната да приложи мерки за опазване на биологичното разнообразие и екологичната цялост на реките в съответствие с Конвенцията от Еспо;

---

1 Директива 92/43/ЕИО на Съвета от 21 май 1992 г. за опазване на естествените местообитания и на дивата флора и фауна (ОВ L 206, 22.7.1992 г., стр. 7, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/1992/43/oj).

2 Директива 2009/147/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 30 ноември 2009 г. относно опазването на дивите птици (ОВ L 20, 26.1.2010 г., стр. 7, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2009/147/oj).

3 Директива 2000/60/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2000 г. за установяване на рамка за действията на Общността в областта на политиката за водите (ОВ L 327, 22.12.2000 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2000/60/oj).

72. изразява дълбока загриженост относно вредното въздействие на минните дейности, включително извършваните от чуждестранни дружества, върху околната среда в Босна и Херцеговина и здравето на нейните граждани; призовава всички минни предприятия, които осъществяват дейност в Босна и Херцеговина, да спазват изцяло националното законодателство и да дадат приоритет на опазването на околната среда и общественото здраве;

73. подчертава неотложната необходимост Федерация Босна и Херцеговина да приеме справедлив, модерен и ръководен от експерти закон за горите; призовава също така за по-голяма защита на горите и реките чрез по-добър контрол върху инспекциите и създаване на строга правна рамка в съответствие с екологичните и системните стандарти; призовава за премахване на разпоредбата в съответната уредба на Федерация Босна и Херцеговина, която позволява изпускането на отпадъчни води в реки с минимален надзор, което представлява значителна заплаха за общественото здраве и околната среда;

74. призовава Босна и Херцеговина спешно да финализира и приеме правното определяне на „Ливанско поле“ за защитен ландшафт от категория V и да гарантира подходящ мониторинг;

75. изразява солидарност с Босна и Херцеговина и всички жертви на опустошителните наводнения и свлачища от 3 и 4 октомври 2024 г.; призовава органите на Федерация Босна и Херцеговина да увеличат подкрепата за засегнатите лица и да гарантират преодоляването на всички недостатъци в правоприлагането и управлението на горите, които може да са влошили бедствието;

°

° °

76. възлага на своя председател да предаде настоящата резолюция на заместник-председателя на Комисията/върховен представител на Съюза по въпросите на външните работи и политиката на сигурност, на Съвета, на Комисията, на председателството, Министерския съвет и Парламента на Босна и Херцеговина, на правителствата и парламентите на Федерация Босна и Херцеговина, на Република Сръбска и на окръг Брчко, както и на Службата на върховния представител.